

Συζητώντας με τους ειδικούς για το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα

Βασιλική Ταυρή, προπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος Κοινωνιολογίας
του Παντείου Πανεπιστημίου

21

Επιστημονικά Υπεύθυνη:

Αγγελική Καρδαρά, Δρ Τμήματος Επικοινωνίας & ΜΜΕ ΕΚΠΑ, Φιλόλογος
CRIME & MEDIA LAB-KENTRO ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

Συζητώντας με τους ειδικούς για το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα

Στο πλαίσιο των επιστημονικών δράσεων του Crime & Media Lab (<https://e-keme.gr/crime-%CE%BCedia-lab/>) με Επιστημονικά Υπεύθυνη την Διδάκτορα Αγγελική Καρδαρά, αποφασίστηκε η διεξαγωγή μελέτης από την Βασιλική Ταυρή, προπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, με θέμα μας την ενδοοικογενειακή βία. Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να επισημάνει τις μορφές και την έκταση του φαινομένου της ενδοοικογενειακής Βίας.

Η μελέτη διεξήχθη μέσω συνεντεύξεων σε Νομικό Σύμβουλο και Ψυχολόγους Συμβουλευτικών Κέντρων της Ελλάδας. Συγκεκριμένα, οι συνεντεύξεις διεξήχθησαν με ειδικούς του Κέντρου Έρευνών για θέματα Ισότητας της Αθήνας, του Πειραιά και της Λάρισας (Κ.Ε.Θ.Ι- <https://www.kethi.gr/>). Στο σημείο αυτό αξίζει να ευχαριστήσουμε το Κ.Ε.Θ.Ι. αλλά και το εξειδικευμένο προσωπικό για το πολύτιμο υλικό που μας απέστειλαν.

Το Κ.Ε.Θ.Ι είναι ένα Νομικό Πρόσωπο του Ιδιωτικού Δικαίου του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα (Φορέας Γενικής Κυβέρνησης), το οποίο ιδρύθηκε το 1994. Από τότε μέχρι σήμερα, το Κ.Ε.Θ.Ι συνεισφέρει τόσο ερευνητικά στην παραγωγή γνώσεων, όσο πρακτικά αξιοποιώντας τις γνώσεις αυτές με σκοπό την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων. Λειτουργούν 14 συμβουλευτικά κέντρα σε όλη την Ελλάδα, τα οποία παρέχουν δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες (νομικές, ψυχολογικές) σε γυναίκες όλων των ηλικιακών ομάδων. Μέχρι σήμερα, το Κ.Ε.Θ.Ι έχει συμβάλλει σημαντικά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών, μέσω διαφόρων ερευνών πανελλαδικά.

Στην συνέχεια, οι ερωτήσεις των συνεντεύξεων που απευθύνουμε στους ψυχολόγους των Συμβουλευτικών Κέντρων ήταν έξι, ενώ οι ερωτήσεις για την Νομικό Σύμβουλο επτά. Οι ερωτήσεις των πρώτων αφορούσαν κατά κύριο λόγο την γυναίκα ως θύμα σε περιστατικό βίας καθώς και την ψυχολογία της μέσα στο περιβάλλοντα χώρο στον οποίο κακοποιήθηκε, την επιρροή που έχει στα τέκνα -στην περίπτωση που υπάρχουν- η βίαιη και κακοποιητική συμπεριφορά είτε άμεσα, είτε στο μέλλον. Επίσης, οι ερωτήσεις εστίασαν στο προφίλ του δράστη, αλλά και στον τρόπο με τον οποίο μπορεί η γυναίκα να αφήσει τον χώρο στο οποίο έχει υποστεί όλη αυτή την συμπεριφορά, να ξεπεράσει ή να διαχειριστεί τα αρνητικά συναισθήματα που μπορεί να έχει για τον εαυτό της, να αποενοχοποιήσει κάθε πιθανή της

σκέψη ότι ευθύνεται η ίδια και πώς θα διαχειριστεί όλη αυτή τη δύσκολη κατάσταση και τα συναισθήματά της, με σκοπό να κάνει μία νέα αρχή ακόμα και όταν οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες δεν την ευνοούν και δεν υπάρχει υποστήριξη από το φιλικό ή/και οικογενειακό της περιβάλλον.

Από την άλλη μεριά, οι ερωτήσεις προς την Νομικό Σύμβουλο αφορούν, κυρίως, τις νομικές διαδικασίες που μπορεί να ακολουθήσει το θύμα ενδοοικογενειακής βίας, τον τρόπο με τον οποίο τιμωρείται η ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα, την πορεία που ακολουθούν οι συγκεκριμένες υποθέσεις και τυχόν βελτιώσεις που χρειάζεται να γίνουν. Επιπλέον, μας απασχόλησαν το προφίλ των γυναικών αλλά και η στάση που ακολουθεί το περιβάλλον και εάν λαμβάνει από αυτό την αναγκαία υποστήριξη για την αποφυγή των παλινδρομήσεων από το θύμα. Αντικείμενο διερεύνησής μας αποτελέσαν επίσης: το κίνητρο που βοηθά τη γυναίκα που κακοποιείται να πάρει τη σημαντική απόφαση της καταγγελίας, το εάν υπάρχει αύξηση των περιστατικών εν μέσω lockdown και, τέλος, ο σημαντικός ρόλος των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, αφενός ως προς την ενημέρωση της γυναίκας που υφίσταται την βία και αφετέρου ως προς την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας.

Στο πρώτο ερώτημα που θέσαμε, σχετικά με τη μορφή της βίας που ασκείται στις γυναίκες που απευθύνονται στο Συμβουλευτικό Κέντρο και το προφίλ του δράστη, λάβαμε τις εξής απαντήσεις: Η συνηθέστερη μορφή βίας που συναντούμε στο Συμβουλευτικό Κέντρο είναι η ενδοοικογενειακή βία.

Συνήθως μία γυναίκα θα απευθυνθεί είτε γιατί έχει υπάρξει ψυχολογική (λεκτική, συναισθηματική, οικονομική κακοποίηση), είτε γιατί έχει δεχθεί και σωματική ή σεξουαλική βία από τον σύντροφο/σύζυγο της.

Το προφίλ του δράστη είναι συνήθως, έτσι όπως περιγράφεται από την ίδια τη γυναίκα, ένας άνδρας που ενδιαφέρεται πολύ για την κοινωνική του εικόνα, πολλές φορές μάλιστα περιγράφεται από τις γυναίκες ως κάποιος που έχει δύο προσωπικότητες. Οι δράστες ανήκουν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, με συνηθέστερη την ομάδα 35-60, συνήθως Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και μέτριας οικονομικής κατάστασης. Είναι ένας άνδρας που έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση και προσπαθεί να αποδείξει ότι μέσα από τη βίαιη συμπεριφορά του και τον αυταρχισμό του αξίζει σαν άνθρωπος, σαν πατέρας και σύζυγος. Αναφέρονται κτητικές συμπεριφορές και κάποιοι από αυτούς μπορεί να έχουν γίνει μάρτυρες της κακοποίησης της μητέρας τους ή βίαιων συμπεριφορών στο γονικό τους σπίτι. Συνήθως ο δράστης έχει

παραδοσιακές αντιλήψεις για τον ρόλο του και πιστεύει στην υπεροχή των ανδρών στην οικογένεια. Είναι ένας άνθρωπος που δεν θα πάρει την ευθύνη για τις πράξεις του και συχνά δικαιολογεί τις βίαιες συμπεριφορές του, αποδίδοντάς τις σε εξωγενείς παράγοντες (αλκοόλ, ή οικονομικά προβλήματα, το άνοστο φαγητό χωρίς αλάτι κτλ.). Εδώ επομένως διαπιστώνουμε ότι μέσα από τεχνικές εξουδετέρωσης γίνεται από τον δράστη προσπάθεια υποβάθμισης των κακοποιητικών του συμπεριφορών και δικαιολόγησής τους.

Ως προς τον τρόπο, με τον οποίο εξελίσσεται η συμπεριφορά τους, μπορούμε να επισημάνουμε τα εξής: Οι δράστες μπορεί στην αρχή να είναι γενναϊόδωροι και προστατευτικοί. Αργότερα γίνονται συνήθως ελεγκτικοί, με εκρήξεις ζήλιας, υβριστικές εκφράσεις, εκδηλώνουν υποτίμηση προς τον μητρικό ρόλο της γυναίκας ή την γυναικεία της φύση. Την εκφοβίζουν και την απειλούν πως αν τολμήσει να φύγει θα της πάρουν τα παιδιά.

Στο ερώτημά μας για το εάν τα άτομα που υιοθετούν κακοποιητικές συμπεριφορές στο πλαίσιο της οικογένειάς τους αναζητούν υποστηρικτή βοήθεια, διαπιστώθηκε βάσει απαντήσεων ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων οι δράστες δεν αναζητούν βοήθεια, με εξαίρεση τις λίγες περιπτώσεις που ξεκινούν τη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης, όπου κρίνεται υποχρεωτικό να απευθυνθούν σε ειδικό. Οι γυναίκες αναφέρουν στις συνεδρίες μας ότι κάποιος από αυτούς θα ζητήσουν βοήθεια από ψυχολόγους ή ψυχιάτρους, όταν η γυναίκα δηλώσει την πρόθεση της να φύγει από την σχέση. Πολύ σύντομα όμως σταματάνε τις συνεδρίες, γιατί όπως δηλώνουν δεν παίρνουν τη βοήθεια που επιθυμούν, ή γιατί δεν μπορεί κάποιος άλλος να τους πει πως θα συμπεριφέρονται στο σπίτι τους. Κάποιες γυναίκες αναφέρουν ότι, όταν ο σύντροφός τους αναζήτησε ψυχολογική στήριξη για τις συμπεριφορές του, στην αρχή μειώθηκε η ένταση και συχνότητα της κακοποίησης αλλά στην πορεία η αρχική συμπεριφορά επανήλθε σε αυτό που ήταν. Συνεπώς, συμπεραίνουμε ότι η ανάγκη για συνειδητοποίηση της βαρύτητας των πράξεων τους και η σε σταθερή βάση παρακολούθηση ψυχολόγου/ψυχιάτρου είναι αναγκαία στοιχεία.

Στο δεύτερο ερώτημα σχετικά με την ψυχολογική κατάσταση των γυναικών που απευθύνονται στα Συμβουλευτικά Κέντρα λάβαμε τις εξής απαντήσεις:

Οι γυναίκες που απευθύνονται στο Κέντρο μπορεί να έχουν ανάμεικτα συναισθήματα. Μπορεί να νιώθουν ταπείνωση, πολύ συχνά λύπη για αυτά που συμβαίνουν στη ζωή τους, ντροπή και θυμό και πολύ συχνά απόγνωση για την κατάσταση που βιώνουν. Οι γυναίκες εκδηλώνουν:

- Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Αίσθημα φόβου και ανασφάλειας

- Ντροπή
- Ενοχικό συναίσθημα (δέχονται την ευθύνη για τις βίαιες πράξεις του συντρόφου)
- Παθητική συμπεριφορά
- Απομόνωση
- Συχνά δεν καταγγέλλουν τη βία στην αστυνομία
- Νιώθουν ένοχες αν υπάρξει καταδίκη

Στο ερώτημα αν υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι γυναίκες ντρέπονται ή αυτοενοχοποιούνται διαπιστώθηκε από τις απαντήσεις ότι: Από την εμπειρία των ειδικών ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών ντρέπεται, έχει ενοχές και κατηγορεί τον εαυτό της για αυτό που συμβαίνει, ότι αυτή ίσως προκαλεί και ίσως δεν κάνει κάτι αυτή για να σταματήσει η κακοποίηση. Συχνά ξεχνάει ποια είναι, με αποτέλεσμα η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση της να μειώνονται, να θεωρεί ότι κανείς δεν θα την πιστέψει και να νιώθει παγιδευμένη. Βλέπουμε ότι κάποιες από αυτές θα αποσυρθούν από το οικογενειακό ή φιλικό τους περιβάλλον είτε επειδή ντρέπονται είτε επειδή κάποιος άλλος το επιβάλλει με αποτέλεσμα να μην υπάρχει υποστηρικτικό περιβάλλον. Η κατάσταση δυσχεραίνει, εξαιτίας του ότι η βία θεωρείται ακόμα και σήμερα θέμα ταμπού για ένα τουλάχιστον μέρος της κοινωνίας, με συνέπεια αρκετές γυναίκες να νιώθουν ντροπή και να μη μιλάνε για ό,τι τους συμβαίνει, ούτε να αναζητούν βοήθεια.

Στο τρίτο ερώτημα αναφέρονται οι παράγοντες που «κρατούν» ακόμα και για χρόνια σε κακοποιητικά περιβάλλοντα αρκετές γυναίκες, όπου είναι οι εξής: Ο πρώτος και ίσως σημαντικότερος είναι ο φόβος που αισθάνονται για την αντίδραση του δράστη, ο οποίος μπορεί να απειλεί την σωματική τους ακεραιότητα ή/και την ζωή τους, τη σχέση τους με τα παιδιά, την δουλειά τους, την απειλή ότι θα τις εξοντώσει οικονομικά κλπ.

Επίσης, άλλοι λόγοι αφορούν τα συναισθήματα της γυναίκας που μπορεί να τον αγαπάει ακόμα και να ελπίζει ότι η κατάσταση θα αλλάξει, γιατί εκτός από τις άσχημες στιγμές ενδέχεται να υπάρχουν και καλές στιγμές στη σχέση, όπως και το ότι μπορεί να πιστεύει πως είναι καλύτερο για τα παιδιά να μεγαλώσουν με τους δύο γονείς. Επίσης υπάρχουν πάρα πολλές στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με το ποιος κρατάει το σπίτι ή ποιανού ευθύνη είναι η οικογένεια, που διαδραματίζουν τον δικό τους αρνητικό ρόλο αποτρέποντας τη γυναίκα από το να ζητήσει βοήθεια. Ακόμη, μπορεί η γυναίκα να δέχεται πιέσεις από το ευρύτερο οικογενειακό της περιβάλλον, ενώ η έλλειψη οικονομικών πόρων και πολλοί άλλοι

παράγοντες δύνανται να αποθαρρύνουν τη γυναίκα από τη σημαντική απόφαση να απομακρυνθεί από την κακοποιητική σχέση.

Στο ερώτημα που απευθύνουμε μετά για το κομβικό σημείο που οδηγεί τις γυναίκες στην αναζήτηση βοήθειας αντιληφθήκαμε ότι αναζητούν βοήθεια όταν έχουν κουραστεί να «αντέχουν» και καταλάβουν ότι ο δράστης δεν θα αλλάξει. Επίσης τις κινητοποιεί όταν τα παιδιά τους είναι μάρτυρες αυτών των βίαιων περιστατικών και επηρεάζεται η ψυχική τους υγεία, ή όταν κινδυνεύουν τα παιδιά τους. Επομένως, διαπιστώνουμε ότι η αγωνία της μητέρας για τη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών της μπορεί να την οδηγήσει στην απόφαση να απομακρυνθεί από την κακοποιητική σχέση.

Στο τέταρτο ερώτημα αναλύονται οι περιπτώσεις της αυτοενοχοποίησης που νιώθουν οι γυναίκες για τις σε βάρος τους βίαιες συμπεριφορές των συζύγων/συντρόφων και το πώς η αυτοενοχοποίηση -αν αυτή υπάρχει- ερμηνεύεται σε ψυχολογικό επίπεδο, βάσει της συμβουλευτικής εμπειρίας των Ψυχολόγων. Λάβαμε τις εξής απαντήσεις:

Την πρώτη περίοδο εμφάνισης της βίας οι γυναίκες συνήθως αντιδρούν, υπερασπιζόμενες την αυτονομία τους και τη δική τους αντίληψη της πραγματικότητας. Ωστόσο, μέσα από τη συνεχή ψυχολογική ή/και σωματική βία, η γυναίκα αναγκάζεται να υποχωρήσει. Σταδιακά υιοθετεί την εικόνα που έχει εκείνος για τον εαυτό της και αρχίζει να πιστεύει πως είναι κακός άνθρωπος και της αξίζει αυτό που της συμβαίνει.

Κάποιες από αυτές θα νιώσουν ενοχή για τις συμπεριφορές του συζύγου/συντρόφου τους καθώς αυτό λέγεται γενικώς, είναι δηλαδή μία στερεοτυπική αντίληψη που δυστυχώς αναπαράγεται ακόμα από ένα μέρος της κοινωνίας μας. Είναι πολύ σημαντικό εδώ να τονίσουμε ότι πολλές γυναίκες έχουν αναφέρει ότι, όταν κακοποιήθηκαν σωματικά, η ερώτηση που τους έκαναν άτομα του περιβάλλοντός τους ήταν «άν οι ίδιες έκαναν κάτι και για αυτό τις χτύπησαν». Δυστυχώς το θύμα θυματοποιείται ξανά και ξανά.

Ο τρόπος που έχουν ανατραφεί και οι επικρατούσες αντιλήψεις στην πατριική οικογένεια για τον ρόλο του φύλου τους, καθώς και η αρνητική αυτοεικόνα, διαδραματίζουν έναν πολύ αρνητικό ρόλο. Υπάρχουν γυναίκες που συνεχίζουν ένα μοτίβο με το οποίο έχουν «οικειότητα», γιατί έτσι έχουν μεγαλώσει, όπως μητέρα παθητική και αυταρχικός πατέρας.

Στη συνέχεια, στο ερώτημά μας για το πώς μπορεί να βοηθηθεί η γυναίκα ώστε να ξεπεράσει τα αρνητικά προς τον εαυτό της συναισθήματα διαπιστώσαμε ότι, μέσα από τη συμβουλευτική διαδικασία, οι γυναίκες ενδυναμώνονται προκειμένου να έρθουν ξανά σε επαφή με τις δεξιότητες και τις ικανότητες

τους και να στηριχθούν στις δικές τους δυνάμεις. Σημαντικό ρόλο σε αυτό κατέχει η πεποίθηση πως οι προσωπικές δυσκολίες της γυναίκας έχουν και κοινωνικές αιτίες που σχετίζονται με τη βία.

Στο πέμπτο ερώτημα που θέσαμε, σχετικά με τις υποθέσεις όπου υπάρχουν ανήλικα τέκνα, πως αυτά επηρεάζονται σε ψυχολογικό-συναισθηματικό επίπεδο και πώς μπορούν να βοηθηθούν ώστε να ξεπεράσουν το ψυχικό τραύμα, λάβαμε τις εξής απαντήσεις:

Μία κακοποιημένη γυναίκα και μητέρα ανήλικων τέκνων σίγουρα έχει προσπαθήσει να τα προστατεύσει ελπίζοντας ότι δεν έχουν καταλάβει τι συμβαίνει στο σπίτι. Τα παιδιά όμως που μεγαλώνουν σε ένα σπίτι όπου υπάρχει κακοποίηση αντιλαμβάνονται πάρα πολλά πράγματα ακόμα και εάν δεν βρίσκονται εκεί την ώρα που συμβαίνει το περιστατικό. Ένα παιδί μπορεί να βλέπει τα τραύματα της μητέρας του, να βιώνει τη θλίψη της, τον φόβο της, τις δυσκολίες της, μπορεί να έχει ακούσει κάποια πράγματα και αυτό σίγουρα δημιουργεί φόβο και ανασφάλεια και μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη φυσιολογική, κοινωνική και συναισθηματική του ανάπτυξη.

Τα παιδιά συνήθως παρουσιάζουν αναπτυξιακές διαταραχές, και διαταραχές συναισθήματος νιώθουν ανασφάλεια και φόβο ή εκδηλώνουν επιθετικότητα.

Επομένως, διαπιστώνουμε ότι είναι εξαιρετικό σημαντικό να υποστηρίζονται οι μητέρες ώστε να μπορούν να φροντίσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα παιδιά αλλά και όταν κρίνεται απαραίτητο να παραπέμπονται σε παιδοψυχολόγο.

Τέλος, ως προς το μήνυμα που στέλνουν οι επιστήμονες στους οποίους απευθυνθήκαμε, κρίναμε σκόπιμα να τα παραθέσουμε αυτούσια:

«Όπως ανέφερα είναι πολλά αυτά που κρατάνε μία γυναίκα σε μία κακοποιητική σχέση. Μέσα από την εμπειρία μου, οι γυναίκες που έσπασαν την σιωπή, μίλησαν για την ιστορία τους, θυμήθηκαν ποιες ήταν και τι μπόρεσαν να καταφέρουν, αυτές που έμαθαν για τα δικαιώματά τους και κατάφεραν να αλλάξουν την οπτική τους σπάζοντας στερεότυπα ή αντιλήψεις που ένιωθαν ότι δεν τους ταιριάζουν πια, είναι αυτές που οραματίστηκαν και πίστεψαν σε μία καλύτερη ζωή, με ποιότητα και χωρίς κακοποίηση. Το υποστηρικτικό περιβάλλον είναι πολύ σημαντικό, οπότε εάν αυτή η υποστήριξη δεν μπορεί να έρθει από την οικογένεια, η καλή πληροφόρηση για δομές που στηρίζουν γυναίκες θύματα κακοποίησης είναι επιτακτική».

«Το δικό μου μήνυμα για κάθε γυναίκα σε αυτό τον πλανήτη είναι να πιστέψει στον εαυτό της και τις δυνατότητες της, να “κλείνει” τα αυτιά της σε αυτούς που προσπαθούν να της πουν πως πρέπει να ζει τη ζωή της και να

αποφασίζει για τον εαυτό της μόνο αυτή και κανένας άλλος. Η ζωή είναι όμορφη και έτσι μόνο αξίζει να την ζούμε».

«Είναι σημαντικό να γνωρίζουν και να θυμούνται οι γυναίκες πως δεν είναι μόνες τους στη συνθήκη αυτή. Η πολιτεία έχει μεριμνήσει θεσπίζοντας ειδικούς νόμους για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και δημιουργώντας ένα Πανελλήνιο Δίκτυο 63 δομών στο οποίο περιλαμβάνονται Συμβουλευτικά Κέντρα και Ξενώνες».

«Το μήνυμα για αυτές τις γυναίκες είναι ότι δεν είναι μόνες και, αν αποφασίσουν να μιλήσουν, θα βρουν στήριξη και βοήθεια. Η σιωπή είναι η δύναμη των δραστών».

Από την άλλη μεριά, το πρώτο ερώτημα που θέσαμε στην Νομικό Σύμβουλο της Αθήνας, σχετικά με τα βήματα που σε νομικό επίπεδο μπορεί μια γυναίκα θύμα ενδοοικογενειακής βίας να ακολουθήσει, λάβαμε την εξής απάντηση:

Τα νομικά βήματα διαφέρουν ανάλογα με την επιθυμία της γυναίκας. Υπάρχουν γυναίκες που επιθυμούν να χωρίσουν, αλλά δεν επιθυμούν τη γνωστοποίηση της ενδοοικογενειακής βίας. Σε γενικές γραμμές η νομική καθοδήγηση είναι κατάθεση μήνυσης και κατάθεση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων με αίτημα την επιμέλεια, τη διατροφή ή και τη μετοίκηση του συζύγου.

Το δεύτερο ερώτημα αφορά στον τρόπο με τον οποίο τιμωρείται η ενδοοικογενειακή βία στη χώρα μας και στη νομική πορεία αυτών των υποθέσεων, όπου απαντήθηκε ότι, το αδίκημα της ενδοοικογενειακής βίας τιμωρείται με ποινή φυλάκισης ανάλογα με τη βλάβη που έχει προκαλέσει. Συνήθως η εκδίκαση καταλήγει σε ποινή φυλάκισης με αναστολή (εφόσον ο δράστης έχει λευκό ποινικό μητρώο). Η εν λόγω τιμωρία δεν προστατεύει το θύμα ή αποτρέπει τον δράστη από την ενδεχόμενη τέλεση ενός άλλου παρόμοιου αδικήματος. Άλλωστε μέχρι την εκδίκαση της μήνυσης μεσολαβεί μεγάλο χρονικό διάστημα, όπου το θύμα παραμένει απροστάτευτο.

Στο ερώτημά μας σχετικά με το εάν πρέπει να γίνουν και άλλα βήματα για την προστασία των γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, διαπιστώσαμε ότι η ουσία της υπόθεσης θα έπρεπε να είναι μία αυτεπάγγελτη επιβολή περιοριστικών όρων υπέρ του θύματος και ταυτόχρονη εισαγγελική παραγγελία απομάκρυνσης του δράστη.

Στο τρίτο ερώτημα που θέσαμε σχετικά με το προφίλ των γυναικών που απευθύνεται στο Συμβουλευτικό Κέντρο, λάβαμε την παρακάτω απάντηση: Δεν υπάρχει συγκεκριμένο προφίλ. Οι γυναίκες αυτές ανήκουν σε όλες τις οικονομικές τάξεις, σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και είναι οποιασδήποτε ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, με τέκνα ή χωρίς.

Το τέταρτο ερώτημα αναφέρεται στην ύπαρξη υποστηρικτού για τη γυναίκα περιβάλλοντος (οικογενειακό, π.χ. αδέρφια, γονείς και φιλικό) διαπιστώσαμε ότι, στήριξη από το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον δεν είναι αυτονόητη και δεδομένη. Πολλές γυναίκες δεν τυγχάνουν τέτοιας στήριξης.

Στο πέμπτο ερώτημα που θέσαμε αναλύονται οι περιπτώσεις γυναικών που κάνουν πισωγυρίσματα, γιατί μία γυναίκα ενώ έχει κάνει ήδη αναφορά ή έχει απευθυνθεί στη γραμμή βοήθειας, αποσύρεται από αυτές τις αναφορές και πώς μπορεί να αποφευχθεί αυτό το πισωγύρισμα, όπου γίνεται αντιληπτό ότι, ναι υπάρχουν και δεν μπορεί να αποφευχθεί. Δεν μπορείς να αναγκάσεις μία γυναίκα να μην κάνει

πισωγύρισμα. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο όταν η γυναίκα το πάρει απόφαση. Το πισωγύρισμα οφείλεται σε ψυχολογικούς λόγους: Φοβούνται να αντιμετωπίσουν τον δράστη, ντρέπονται για αυτό που τους συμβαίνει, μπορεί να τον αγαπάνε ακόμα και να πιστεύουν ότι αυτός μπορεί να αλλάξει, πιστεύουν ότι το συμφέρον των παιδιών είναι να μεγαλώνουν και με τους δύο γονείς κλπ.

Στο επόμενο ερώτημα, σχετικά με το πότε μία γυναίκα παίρνει τη σημαντική απόφαση να κάνει την καταγγελία, λάβαμε την εξής απάντηση: Όταν φτάσει στο όριο της και νιώσει δυνατή να υποστηρίξει την επιλογή της.

Στο έβδομο ερώτημα που θέσαμε για το εάν έχουν αυξηθεί οι καταγγελίες για ενδοοικογενειακή βία την περίοδο του πρώτου και του δεύτερου απαγορευτικού/lockdown στη χώρα μας, διαπιστώθηκε ότι δεν αυξήθηκαν τα περιστατικά, διότι πάντα ήταν αυξημένα, αλλά ότι τη συγκεκριμένη περίοδο οι γυναίκες ήταν παγιδευμένες και ανήμπορες να πάρουν κάποια απόφαση λόγω της υπολειτουργίας του κράτους που οφείλεται στη πανδημία.

Τέλος, ως προς τον ρολό των ΜΜΕ σχετικά με την ενημέρωση των γυναικών που υφίστανται βία και την ευαισθητοποίηση και αφύπνιση της ευρύτερης κοινωνίας, έγινε αντιληπτό ότι, πρέπει να υπάρχει πιο σωστή και συστηματική ενημέρωση από τα ΜΜΕ. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας, γιατί πιστεύουμε ότι τα ΜΜΕ μπορούν να συμβάλλουν με τρόπο θετικό στην ενημέρωση αλλά και στην αφύπνιση του κοινού. Για το σκοπό αυτό, κρίνουμε αναγκαία τα ακόλουθα: οι ίδιοι οι δημοσιογράφοι μέσω της δικής τους εκπαίδευσης και επιμόρφωσης να έχουν μία πολύ ολοκληρωμένη ενημέρωση για το φαινόμενο και τις καιρίες πτυχές και διαστάσεις του, να πραγματοποιούν σε τακτική βάση εκπομπές όπου οι ειδικοί επί του θέματος επιστήμονες θα ενημερώνουν το κοινό, ενώ σημαντικό να προβάλλονται, ακόμα και σε καθημερινή βάση, ενημερωτικά μηνύματα για τους φορείς στους οποίους μπορούν να απευθύνονται οι γυναίκες θύματα. Παράλληλα κρίσιμης σημασίας να χρησιμοποιούν οι δημοσιογράφοι τη σωστή ορολογία ώστε να μη θυματοποιούν εκ νέου τις γυναίκες με τη γλώσσα που χρησιμοποιούν και να μην αναπαράγουν κοινωνικά στερεότυπα, των οποίων ο ρόλος όπως διαπιστώθηκε είναι πολύ αρνητικός.

Ολοκληρώνοντας, θα θέλαμε να εστιάσουμε στο γεγονός ότι η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα πολυδιάστατο και διαχρονικό φαινόμενο με τις δυσμενείς επιπτώσεις να είναι εμφανείς τόσο σε ατομικό επίπεδο, όσο και σε συλλογικό, ως κοινωνικό φαινόμενο. Γίνεται αντιληπτό, πως η ενδοοικογενειακή βία αλλά και κάθε μορφής βίας δεν διακρίνεται από ταξικούς και οικονομικούς παράγοντες, αλλά από κοινωνικές συμπεριφορές που σε πολλές περιπτώσεις αυξάνονται βάσει της ευρύτερης κοινωνικής και

οικονομικής κατάστασης. Διαπιστώνεται, επίσης, πως η γυναίκα που κακοποιείται μπορεί να δυσκολεύεται να λάβει την πολύ σημαντική απόφαση να αποχωρήσει από τη βίαιη σχέση, λόγω διάφορων παραγόντων και στερεοτύπων που αναλύθηκαν παραπάνω. Παρόλα αυτά, υπάρχει στην χώρα μας ένα ολοκληρωμένο δίκτυο δομών που βοηθά στην πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Επομένως, το μήνυμα στήριξης σε όλες τις γυναίκες που είναι θύματα ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να είναι πολύ δυνατό. Τέλος, κρίνεται απαραίτητη η αφύπνιση και η ορθή ενημέρωση των δικαιωμάτων των γυναικών που έχουν υποστεί βίαιες συμπεριφορές από την πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς.

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Αρτινοπούλου, Β. (2006). Ενδοοικογενειακή Κακοποίηση Γυναικών. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης , Ιακ. (2003) Ενδο-οικογενειακή Βία κατά των γυναικών: Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ). Αθήνα.

Βλάχου, Β. (2005). Η Αντιμετώπιση της Σωματικής Βίας κατά των Γυναικών από το Σύστημα Απονομής της Ποινικής Δικαιοσύνης. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Στεφανίδου, Α. (2011). Ενδοοικογενειακή βία. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Τσουδερού, Ι. (2009). Ενδοοικογενειακή Βία και η θεσμική προστασία των γυναικών. Αθήνα: Παρασκήνιο.

Φαρσεδάκης Ι., Επιμέλεια Σπινελλη Καλλιόπη Δ., Κουράκης Νέστωρ Ε. & Κρανιδιώτη Μαρία Π., (2018). Λεξικό Εγκληματολογίας. Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα.